

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ
Харківська державна академія культури
Кафедра теорії та історії музики

МЕТОДОЛОГІЯ ІСТОРИЧНОГО МУЗИКОЗНАВСТВА

Навчальна програма
для аспірантів вищих навчальних закладів культури
і мистецтв III-IV рівнів акредитації
за спеціальністю **17.00.03** - Музичне мистецтво
Спеціалізація «Музикознавство»

Автор-укладач: доктор мистецтвознавства, професор Рощенко О.Г.

Харків – 2017

УДК

ББК

Друкується за рішенням ради факультету музичного мистецтва

(протокол № 2 від 05 вересня 2017 р.)

Рекомендовано кафедрою теорії та історії музики

(протокол № 1 від 04 вересня 2017 р.)

Укладач

О. Г. Рощенко, доктор мистецтвознавства, професор

Методологія історичного музикознавства: Програма курсу /

Харк. держ. акад. культури; уклад. О. Г. Рощенко. – Х.: ХДАК, 2017. – 12 с.

Харківська державна академія культури, 2017

Рощенко О.Г. , 2017

СТРУКТУРА ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОГО КУРСУ «Методологія історичного музикознавства»

1. Опис предмета курсу.

Предмет: *Методологія історичного музикознавства*

Навчальну програму курсу «Методологія історичного музикознавства» призначено для аспірантів 1 курсу навчання за спеціальністю 17.00. 03 – музичне мистецтво при розкладі 2 (дві) години на тиждень і заплановано на 2 семестр. Навчальна дисципліна «Методологія історичного музикознавства» входить до числа професійно орієнтованих дисциплін, призначених для навчання аспірантів за спеціальністю 17.00. 03 – музичне мистецтво. Викладення тем курсу відповідає актуальним концепціям новітньої музикології, а саме полідисциплінарної природи, властивої історії музики, і інтегрованого музикознавства, якому притаманна принципіальна взаємодія теоретичного і історичного музикознавчого знання. У відповідності до наведених концепцій відбувається зміна у структурі і змісті *методології музикознавства доби метакультури*, вивчення засад якої постає актуальним завданням сучасної науки про музику.

У відповідності до мети та завдань курсу «Методологія історичного музикознавства» у Навчальній програмі подано загальне уявлення про метод, надано класифікацію актуальних для сучасної музичної науки методів (в тому числі, філософських і загально-наукових), в системі яких визначено місце і призначення методології історичного музикознавства. Розкриття сутності і специфіки завдань принципу історизму у музикологічному дослідженні потребує розробки системи методів історичного пізнання явищ музичного мистецтва, визначення її структури і властивостей. Виходячи з актуальної для сучасної науки про музику взаємодії історичного і теоретичного музикознавства, яка обумовила появу *інтегрованого музикознавства*, доцільним є втявлення специфіки дії принципу історизму в таких напрямках новітньої музикології як *теорія історії музики* і *історія теорії музики*.

II. Мета та завдання курсу

Сучасна епоха розвитку музичної науки визначається необхідністю втілення й відтворення у музикознавчому дослідженні закономірностей новітнього музикознавства, що дістало якості інтегрованого, тобто такого, що базується на поєднанні засад методології та категоріально-понятійного апарату таких наукових галузей як історія та теорія музики. Перетворення історії музики, завдяки збагаченню здобутками теорії музики, на

полідисциплінарну сферу музикознавства, що тяжіє до створення власної теорії - *учіння про історію музики*, обумовило значні зміни у структурі та змісті методології історичного музикознавства. Процеси, що відбуваються у новітній історико-музичній науці, дістають відображення у музикознавчій методології в цілому і методології історичного музикознавства, зокрема. Оновлення методології історичного музикознавства має відбуватися за умов збереження властивих йому цінних, перспективних надбань та традицій. Адаптація взаємозв'язків і взаємодії між новітнім музикознавством, його минулим і майбутнім, горизонти якого можливо призвирати завдяки науковому передбаченню, є принципом, на якому базується ідеальна безперервність розвитку музикознавчої думки. прогнозувати результати дії залученого до дослідження методологічного комплексу. Навчальний курс «Методологія історичного музикознавства» має сприяти формуванню дослідницької логіки на засадах об'єктивності і закономірності застосованої методологічної системи, обраної у відповідності до теми дослідження.

Мета курсу – надати розгляд методології історичного мистецтвознавства як системи методологічних засад, властивих історичному підходу, що набуває специфікованого прояву у музикознавчій науці.

Мета курсу обумовлює вирішення наступних **завдань**:

- *формування усвідомлюваного розуміння призначення, можливостей та прогнозованих результатів використання складових методології історичного музикознавства, націленої на пізнання закономірностей та форм процесу розвитку музичних явищ;*
- *системне вивчення взірців музичного мистецтва на основі історичного підходу до їх аналізу на основі долучення до їх пізнання філософської та культурологічної складових;*
- *узагальнення та систематизація шляхів наукового пізнання музично-історичного процесу та його уособлень у вигляді певних артефактів.*
- .

Специфіка **аналітичного матеріалу**, залученого до навчального курсу «Методологія історичного музикознавства», полягає в його дворічності. По-перше, його утворює вивчення дослідницьких праць, досягнення мети і завдань яких передбачає введення та розробку певних елементів методології історичного музикознавства як системного утворення. По-друге, оскільки повноцінна дія методології історичного музикознавства та її елементів спрацьовує лише на основі вивчення достатньо подовженого фрагменту художнього часопростору, для аналізу обрано музикознавчі праці, в яких відбувається розгляд проблем формування, становлення та розвитку певних музичних явищ, а історія музики тлумачиться як процес.

Предмет курсу – методологія історичного музикознавства доби метакультури.

Ідея курсу полягає у залученні до нього передових досягнень сучасного історичного музикознавства як полідисциплінарної науки – складової інтегрованого музикознавства доби метакультури. До формування основ курсу залучено основи такого перспективного напрямку у складі науки про

музику як *теорія історії музики*. Синтез методологічних настанов історичного та теоретичного музикознавства надає навчальній дисципліні бажаної повноти, що відображає суттєві риси новітнього етапу розвитку музичної науки та передбачає вивчення розвитку музичних явищ на підставі залучення процесуального підходу.

Викладення курсу базується на актуальному для сучасної системи вищої освіти *проблемному методі вивчення матеріалу*, що дозволяє визначити специфіку застосування філософських (зокрема метафізичного і діалектичного, культурологічного, елементів герменевтичного та феноменологічного підходів) та загально-наукових методів аналізу (системного, компаративного, типологічного, термінологічного, семантичного) у історико-музикознавчому дослідженні. Особливе значення має викладення системних засад методів історичного пізнання музичного процесу (зокрема, конкретно-історичного, історико-генетичного, історико-контекстуального) та конкретно-наукових методів аналізу, серед яких – метод інтонаційного аналізу, жанрово-стильового, інтонаційного, цілісного, спрямованих на історичне пізнання музичних творів. Методологічна система історичного музикознавства, єдність якої обумовлена наскрізною роллю принципу історизму, сприяє всебічному вивченню творів музичного мистецтва з позицій властивого їм філософсько-художнього, семантичного, герменевтичного змісту, обумовленого ментальним впливом певної історичної доби.

Навчально-методичні завдання курсу обумовлені реалізацією визначеної мети. Серед них:

- пізнання закономірностей та форм історичного розвитку музичних явищ;
- оволодіння методологією вивчення історичного процесу розвитку музичних артефактів;
- опанування термінологічним апаратом (категоріями та поняттями), властивим відповідним етапам розвитку історії музики як науки;
- визначення сутності категорій та понять новітньої історії музики;
- оволодіння методологією історичного пізнання музичного процесу, зокрема, такими методами, як історико-порівняльний, історико-типологічний, історико-культурологічний, історико-контекстуальний, герменевтичний, семантичний;
- застосування принципів типології історичних епох до аналізу сутності історичного процесу розвитку музичного мистецтва;
- знання загальних наукових підходів щодо періодизації історико-музичного процесу;
- прогнозування форм майбутнього історичного розвитку музичної культури завдяки застосуванню історико-гіпотетичного (прогностичного) методу;
- системне вивчення взірців музичного мистецтва у єдності історичного та теоретичного підходів до їх аналізу;

- залучення до аналізу музичних творів на основі принципу історизму спеціально-наукових методів, серед яких – жанрово-стильовий, інтонаційно-драматургічний, цілісний.

Вивчення курсу передбачає опанування історико-теоретичним, історіографічним, джерелознавчим матеріалом, що подається як в аудиторних формах проведення занять (лекції, практичні заняття), так і на основі самостійної роботи аспірантів. Для ефективного засвоєння матеріалу пропонується використання відповідної навчально-методичної та наукової літератури, перелік якої наданий наприкінці програми.

Програма навчальної дисципліни розрахована на застосування кредитно-модульного підходу та самостійної роботи аспірантів, яка передбачає такі форми, як аналіз наукових праць та опанування відповідною термінологією, методологією та концепціями; аналіз наукових робіт з позицій наукового опису та застосування в них методології історичного музикознавства.

Матеріалами курсу слугують наступні джерела:

- науково-методична та науково-дослідна література з питань історії музичного мистецтва;
- нотний матеріал.

Міждисциплінарні зв'язки навчальної дисципліни: Курс «Методологія історичного музикознавства» як складова комплексного формування та професійного становлення особистості музикознавця безпосередньо пов'язаний із дисциплінами музично-історичного та музично-теоретичного циклів, серед яких , «Історія світової музики», «Музична естетика», «Філософія музики» «Історія поліфонії», «Історія гармонії», «Аналіз музичних творів», «Основи оперної драматургії», «Музично-теоретичні системи», «Філософія», «Естетика» та «Культурологія».

Ш. Вимоги до знань, умінь, навичок.

У результаті вивчення дисципліни студент повинен:

Знати:

- сутність сучасних концепцій щодо методології історичного музикознавства;
- структуру історії музики як полідисциплінарної науки;
- форми та закономірності процесу історичного розвитку музичної культури;
- типологію епох у музично-історичному процесі розвитку;
- наукові підходи до розробки періодизації музично-історичного процесу розвитку;
- термінологічну систему, розроблену на певному етапі розвитку музичної науки, та можливості й особливості її застосування на прикладі аналізу музичних творів відповідної доби;

- термінологічну систему, властиву сучасному етапові розвитку історії музики у теоретичній спрямованості її вивчення (тобто, як полідисциплінарної науки);
- періодизацію розвитку епохальних, національних та індивідуальних музичних стилів;
- особливості взаємодії між певною композиторською школою та пов'язаними з нею епохальним, національним та індивідуальним стилями;
- генезу та етапи розвитку музичних жанрів;

Вміти:

- спиратися на систему базових знань з навчальних дисциплін історії й теорії музики;
- застосовувати до вивчення віддалених етапів розвитку музичного мистецтва методологію аналізу та категоріальний апарат окремих галузей музикознавства та загальної історії (міфологія; антикознавство; медієвістика; літургіка; григоріаніка);
- вільно орієнтуватися в етапах, формах та закономірностях історичного розвитку музичного мистецтва на основі єдності принципів безперервності, що виявляється у дії спадкоємності та постійного оновлення художнього мислення;
- обґрунтувати специфіку прояву загальних закономірностей процесу історико-музичного розвитку на прикладі конкретних епох та митецьких явищ;
- на підставі сукупності набутих у процесі вивчення курсу знань самостійно аналізувати жанрово-стильову природу та інтонаційну концепцію музичного твору як втілення філософсько-художніх закономірностей, властивих певному історичному етапу розвитку музичного мистецтва, та як відображення особливостей художнього мислення композитора, рис його індивідуального авторського стилю;
- визначити місце й значення твору, що вивчається, в історії репрезентованого ним жанру;
- застосовувати систему методів вивчення історичного процесу розвитку музичних явищ (зокрема, напрями та результати наукового пізнання, що надає оперування історико-генетичним, історико-культурологічним, історико-контекстуальним, історико-порівняльним, історико-типологічним, історіографічним семантичним та герменевтичним підходами) поруч із жанрово-стильовим та інтонаційним методами аналізу музичного твору.

Мати навички:

- накопичення та використання провідного наукового досвіду щодо вивчення історичного процесу розвитку музичного мистецтва;
- спираючись на принципи й методи вивчення історичного процесу розвитку музичних явищ, прийняті у сучасній науці;
- застосування категоріальної та понятійної системи історії музики як полідисциплінарної науки;

- проведення власної науково-дослідницької діяльності на основі набутих протягом вивчення навчального курсу методів вивчення історії музики як складової інтегрованого музикознавства.

IV. ЗМІСТ І СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна складається з 2-х залікових модулів, кожний з яких містить по 2 змістових модулі, які вміщують теми, пов'язаних між собою змістовими складовими.

ЗМІСТ КУРСУ

1. Трирівнівість методології наукового пізнання та специфіка її прояву у музикознавчому дослідженні.

Вчення про метод. Методологія як система методів і засобів організації та побудови наукового дослідження; структура наукового знання та наукової теорії. Структура і склад методів наукового дослідження. Специфіка методології музикознавчого дослідження.

2. Історизм як наскрізна методологічна настанова трирівневої методології музикознавчого дослідження.

Місце принципу історизму у системі методів наукового пізнання явищ та процесів музичного мистецтва.

3. Специфікація дії принципу історизму в музикознавчому дослідженні

Специфікація дії принципу історизму в музикознавчому дослідженні обумовлена тим, що означена методологічна настанова пронизує методологічну систему від філософських і загально-наукових до спеціально-наукових методів пізнання процесів та явищ музичного мистецтва.

4. Система методів історичного пізнання музичних процесів та художніх творів. Методологія історичного музикознавства як метасистема.

Діалектична єдність елементів методологічної системи історичного пізнання музичних явищ у музикознавчому дослідженні. Специфіка дії принципу історизму (історичного пізнання) у межах теорії музики.

5. Історизм як метанауковий підхід до вивчення історико-художніх явищ та процесів у музикознавчому дослідженні.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН КУРСУ

№№	Тема	Усього	Аудиторних	Лекцій	Семинарських занять	Самостійна робота
Денна форма навчання						
1	Трирівнівність методології наукового пізнання та специфіка її прояву у музикознавчому дослідженні	10	4	4	0	6
2	Історизм як наскрізна методологічна настанова трирівневої методології музикознавчого дослідження.	12	4	4	0	8
3	Специфікація дії принципу історизму в музикознавчому дослідженні.	28	10	6	4	18
4	Система методів історичного пізнання музичних процесів та художніх творів. Методологія історичного музикознавства як метасистема	30	10	4	6	20
5	Історизм як метанауковий підхід до вивчення історико-художніх явищ та процесів у музикознавчому дослідженні.	10	2	2	0	8
	УСЬОГО:	90	30	20	10	60
Заочна форма навчання						
1	Трирівнівність методології наукового пізнання та специфіка її прояву у музикознавчому дослідженні	16	2	2	-	14
2	Історизм як наскрізна методологічна настанова трирівневої методології	16	2	2	-	14

	музикознавчого дослідження.					
3	Специфікація дії принципу історизму в музикознавчому дослідженні.	21	8	4	4	13
4	Система методів історичного пізнання музичних процесів та художніх творів. Методологія історичного музикознавства як метасистема.	21	8	4	4	13
5	Історизм як метанауковий підхід до вивчення історико-художніх явищ та процесів у музикознавчому дослідженні.	16	2	2	-	14
	УСЬОГО:	90	22	14	8	68

Список рекомендованої літератури

1. Аберт Г. Моцарт. - М. - 1978. - В 4-х т.
2. Алексеев А. История фортепианного искусства. — ч. 1.-2. - М. – 1962-67
3. Бакеева Н. Орган. — М. -
4. Варна И. Если бы Гендель вел дневник.- Будапешт. - 1987. - 287 с.
5. Берков В. ХТК И.С. Баха //Берков В. Избранные статьи и исследования. - М. - 1997. -с. 280-297
6. Бобровский В. О тематизме И.С. Баха //Бобровский В. Статьи, исследования. - М. - 1990. - с. 38-59
7. Брянцева Н. Жан Филипп Рамо и французский музыкальный театр. — М. – 1981
8. Бутир Л. О роли концертов в творческом наследии И.С. Баха //Вопросы теории и эстетики музыки. - В. 13. - Л. - 1974. - С. 187-214
9. Габай Ю. Органное искусство Баха //Рассказы о музыке и музыкантах. - В.2. - Л.-М. -
10. Гитарева Е. О тематической драматургии в опере Моцарта «Дон Жуан» //Вопросы оперной драматургии. — М. — 1975. — с.78-117
11. Грубер И. Гендель. - М. - 1935. - 125 с.
12. Доброхотов Б. Бранденбургские концерты Баха. - М.- 1980. - 271 с.
13. Друскин М. И.С. Бах. - М. - 1982. – 383 с.
14. Друскин М. Пассионы и мессы Баха. - Л. - 1976. - 168 с.
15. Друскин М. Про риторичні прийоми в музиці І.С. Баха. - Київ. – 1972. - 111 с.
16. Друскин М.С. Концепции личности и творчества И.С. Баха в исторической перспективе //Друскин М. Избранное. - М. - 1981. - с. 291-327
17. Друскин М.С. Фортепианные концерты Моцарта. — М. — 1959. — 44 с.
18. Дубравская Т. Мадригал XVI в. //Вопросы музыкальной формы. - в.2. - М. – 1972

19. Евдокимова Ю, Симакова Н. Музыка эпохи Возрождения. - М. — 1982
20. Евдокимова Ю. История полифонии. - в 4-х т. - М. – 1983
21. Зейфас М. Concerto grossi op.6 в творчості Генделя //Вопросы теории и Эстетики музыки. - В.12. - Л. - 1973. - с.116-159
22. Золтаи Д. Этнос и аффект
23. И.С. Бах и современность. — К.-1985
24. Конен В. Клаудио Монтеверди. - М. – 1971
25. Конен В. О главном у Генделя //Конен В. Этюды о зарубежной музыке. - М. - 1975. –с.11-121
26. Конен в. Перселл и опера. - М. – 1978
27. Конен В. Театр и инструментальная музыка Моцарта //Конен В. Этюды о зарубежной музыке. - М. - 1975. - с. 154-170
28. Конен В. Театр и симфония. - М. – 1975
29. Конен В. Этюды о зарубежной музыке. - М. – 1975
30. Кречмар Г. История оперы. - М. – 1925
31. Куколь Г., Иванова I., Черкашина М. История оперы. Учебный посібник. - К. – 1998
32. Ливанова Т. История западно-европейской музыки до 1789 г. - в 2-х т. - М. – 1983
33. Ливанова Т. Музыкальная драматургия Баха и ее исторические связи.
34. Манн Р. В.А. Моцарт: триумф и ранняя смерть: биография. - Берлин. - 1990. - 392 с.
35. Моцарт - XX век. - Ростовская консерватория. – 1993
36. Писарева И. Высокая месса h-moll И.С. Баха: эстетика, концепция //Проблемы музыкальной науки. - М. - 1989. - В.7. - с.245-261
37. Протопопов В. Из истории форм инструментальной музыки XVI- нач. ХГХв. Хрестоматия.- М. -1980
38. Протопопов В. Очерки истории инструментальных форм XVI- нач. ХГХв: - М. – 1980
39. Протопопов В. Принципы музыкальной формы И.С. Баха- очерки. - М. - 1981. - 355с.
40. Роллан Р. Гендель. - М. - 1984. - 256 с.
41. Роллан Р. Моцарт. Музыканты прошлых дней. - М. - 1938. - 349 с.
42. Роллан Р. Музыканты прошлых дней. Опера до оперы. Первая опера, представленная в Париже. Заметки о Люлли. Глюк //Роллан Р. Собр. Соч. в 9 т.
43. Русская книга о Бахе. - М. - 1985. - 364 с.
44. Симакова Н. Вокальные жанры эпохи Возрождения. - М. – 1985
45. Скребков С. К вопросу о симфонической музыке Моцарта //Вопросы музыковедения. -Т.3. - М. - 1960. - с.680-693
46. Скребков С. Художественные принципы музыкальных стилей. - М. – 1973
47. Струве Б. Процесс формирования виол и скрипки. - М. – 1959
48. Т. Ливанова. История западно-европейской музыки до 1789 года. В 2-х тт.
49. Улыбышев А. Новая биография Моцарта. – 1890

50. Уэстреп Дж. Генри Перселл. - Л. – 1980
51. Федосеев. К проблеме стиля и архитектоники генделевских ораторий //Традиции музыкального искусства и музыкальная практика современности. — Л. — 1981. — с.109-126
52. Фейина В. Инструментальная fuga Генделя //Вопросы музыкальной формы. — М. - 1985.-В.4.-с. 189-211
53. Форкель И. О жизни, искусстве и о произведениях И.С. Баха. - М. - 1987 - 109 с.
54. Хаммер Гулаг Я. Если бы Бах вел дневник. - Будапешт. - 1963. - 143 с.
55. Холопов Ю. Концертная форма у Баха //О музыке. Проблемы анализа. - М. - 1974 - с. 119-149
56. Хомінський Історія гармонії та контрапункту. - в 2-х т. - К. – 1975
57. Черная Е. Моцарт. Жизнь и творчество. — Музгиз. — 1961. – 372
58. Чигирин В. Моцарт. Исследовательский этюд. - Л. - 1979. - 255 с.
59. Шавердян А. «Самсон» Генделя //Шавердян А. Избранные статьи. — М. — 1958
60. Шестаков В. От этоса к аффекту. — М. — 1975.
61. Штейнпресс Б. «Безумный день...» Бомарше как источник оперы Моцарта //Вопросы музыкознания. - Т.3. - М. - 1960. - с. 652-659
62. Эйнштейн А. Моцарт. Личность. Творчество. - М. - 1977. — 453 с.
63. Юферова З. К проблеме романтической моцартианы //Аспекти історичного музикознавства. - Х.. - 1998. - с.37-46
64. Юферова З. Про героїчне в доробку Генделя // «Музика», 19
65. Юферова З. Рані ораторії Генделя та роль у становленні жанру //Матеріали ювілейної науково-методичної конференції. - Харків. - 1997. - с.22-24

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ

СИСТЕМА МУЗИКОЗНАВСТВА

ПРОГРАМА

підготовки докторів філософії з мистецтвознавства

Харків 2017

УДК

ББК

Друкується за рішенням ради факультету музичного мистецтва

(протокол № 2 від 05 вересня 2017 р.)

Рекомендовано кафедрою теорії та історії музики

(протокол № 1 від 04 вересня 2017 р.)

Укладач

О. Г. Рощенко, доктор мистецтвознавства, професор

Структура музикознавства: Програма курсу / Харк. держ. акад. культури;

уклад. О. Г. Рощенко. – Х.: ХДАК, 2017. – 14 с.

Харківська державна академія культури, 2017

Рощенко О.Г. , 2017

ВСТУП

Програму навчальної дисципліни «Система музикознавства» складено відповідно до освітньо-наукового ступеню підготовки докторів філософії з мистецтвознавства в галузі знань 02 Культура і мистецтво спеціальності 025 Музичне мистецтво.

Курс «Система музикознавства» спрямований на надання аспірантам теоретико-методологічної бази, яка відповідає сучасним вимогам щодо кваліфікованої науково-дослідницької праці в сфері музикознавчої діяльності; формування історико-теоретичних знань практичних вмінь та навичок, необхідних для наукової діяльності музикознавців; виховання науковців-фахівців високого рівня відповідно кваліфікації «доктор філософії з музикознавства».

Предметом навчальної дисципліни є система музикознавства.

Опис навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни є вивчення системної організації сучасної науки про музику, призначене для усвідомлення аспірантами зі спеціальності «Музичне мистецтво» можливостей наукових напрямів та видів професійної діяльності у структурі музикознавства.

Завданнями навчальної дисципліни є:

- усвідомлення музикознавства як багаторівневої системної цілісності із розгалуженою внутрішньою структурою;
- визначення типу, до якого належить музикознавство як система наукових напрямів та видів діяльності;
- визначення специфіки, властивої різним науковим верствам та видам діяльності у структурі музикознавства;
- встановлення зв'язків між науковими напрямами та видами діяльності у структурі музикознавства;

Згідно з вимогами освітньо-наукового ступеню, аспіранти в результаті вивчення навчальної дисципліни мають:

знати:

- структуру музикознавства як системного цілісності, утвореної

- на основі єдності наукових напрямів і видів діяльності;
- специфіку і властивості наукових напрямів, які входять до музикознавства як системної єдності;
 - проблематику наукових досліджень, що належать до різних наукових напрямів у структурі сучасного музикознавства;
 - особливості, властиві музикознавчій науковій мові;
 - методологічні засади, властиві різним науковим галузям музикознавства;

вміти:

- аргументувати тлумачення музикознавства як системно утвореної цілісності;
- вільно орієнтуватися в структурі наукових напрямів сучасного музикознавства та видів музикознавчої діяльності;
- диференціювати музикознавчі праці по науковим напрямам на основі аналізу їх змісту;
- визначати наукову проблематику, актуальну у межах відповідних напрямів сучасного музикознавства;
- здійснювати аналіз наукових праць у відповідності їх приналежності до відповідних наукових галузей у структурі музикознавства.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 годин.

Структура навчальної дисципліни

1. Сучасне музикознавство як метасистема та принципи її розподілу на елементи.
2. Філософсько-естетичний напрям у структурі музикознавства.
3. Структура теоретичного музикознавства.
4. Структура історичного музикознавства.
5. Структура виконавського музикознавства.
6. Проблемні напрями у складі музикознавства (музична палеонтологія, антикознавство, медієвістика, літургіка, григоріаніка; регіоніка; вікове музикознавство і т. ін.).
7. Монографічні наукові напрями у складі музикознавства (бахознавство, моцартознавство, бетховенознавство і т. ін.).
8. Види музикознавчої діяльності (наукова, публіцистична, просвітницька, лекторська, викладацька; музична журналістика, музична критика та ін.).

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН КУРСУ

№№	Тема	Усього	Ауди-тор-них	Лек-цій	Прак-тич-них занять	Само-стійна робота
Денна форма навчання						
1	Сучасне музикознавство як метасистема та принципи її розподілу на елементи.	10	2	2	–	8
2	Філософсько-естетичний напрям у структурі музикознавства.	10	4	3	1	6
3	Структура теоретичного музикознавства.	12	4	3	1	8
4	Структура історичного музикознавства.	12	4	2	2	8
5	Структура виконавського музикознавства.	12	4	2	2	8
6	Проблемні напрями у складі музикознавства (музична палеонтологія, антикознавство, медієвістика, літургіка, григоріаніка; регіоніка; вікове музикознавство і т. ін.).	12	4	3	1	8
7	Монографічні наукові напрями у складі музикознавства (бахознавство, моцартознавство, бетховенознавство і т. ін.).	12	4	3	1	8
8	Види музикознавчої діяльності (наукова, публіцистична, просвітницька, лекторська, викладацька; музична журналістика, музична критика та ін.).	10	4	2	2	6
УСЬОГО:		90	30	20	10	60
Заочна форма навчання						
1	Сучасне музикознавство як метасистема та принципи її розподілу на елементи.	10	1	1	–	9
2	Філософсько-естетичний напрям у структурі музикознавства.	10	2	1	1	8
3	Структура теоретичного музикознавства.	12	3	2	1	9
4	Структура історичного музикознавства.	12	3	2	1	9

5	Структура виконавського музикознавства.	12	3	2	1	9
6	Проблемні напрями у складі музикознавства (музична палеонтологія, антикознавство, медієвістика, літургіка, григоріаніка; регіоніка; вікове музикознавство і т. ін.).	12	4	2	2	8
7	Монографічні наукові напрями у складі музикознавства (бахознавство, моцартознавство, бетховенознавство і т. ін.).	12	3	2	1	9
8	Види музикознавчої діяльності (наукова, публіцистична, просвітницька, лекторська, викладацька; музична журналістика, музична критика та ін.).	10	3	2	1	7
УСЬОГО:		90	22	14	8	68

Рекомендована література

1. Античная музыкальная эстетика [Текст] : монография / Под ред. А.Ф. Лосева. — М. : Музгиз, 1960. — 304 с.
2. Асафьев Б.В. Русская музыка XIX и начала XX века [Текст] : монография / Б. Асафьев. — 2-е изд. — Л. : Музыка, Ленинград. отд., 1979. — 341 с.
3. Асмус В. Музыкальная эстетика философского романтизма [Текст] : статья / В. Асмус. // Советская музыка. — 1934. — № 1.
4. Асмус В.Ф. Вопросы теории и истории эстетики: [Текст] : Сб. ст. / В.Ф. Асмус. — М. : Искусство, 1968. — 654 с.
5. Бадура-Скода, Е. и П. Интерпретация Моцарта / Е. и П.. Бадура-Скода. — М. : Музыка, 1972. — 376 с.
6. Баренбойм Л. Как исполнять Моцарта / Л. Баренбойм // Бадура-Скода, Е. и П. Интерпретация Моцарта. — М. : Музыка, 1972. — С. 257-367.
7. Бахтин М.М. Формы времени и хронотопа в романе [Текст] // Бахтин М.М. Литературно-критические статьи. — М. : Художественная литература, 1986. — С. 121-290.
8. Берковский Н.Я. Романтизм в Германии [Текст] : монография / Н.Я. Берковский. — Л. : Худож. лит., Ленинград. отд., 1973. — 567 с.
9. Боров Ю.Б. Основные эстетические категории [Текст] : науч. издание / Ю.Б. Боров. — М. : Высш. школа, 1960. — 446 с.
10. Боров Ю.Б. Эстетика: В 2-х т. [Текст] : учебн. / Ю.Б. Боров — Смоленск: Русич, 1997. — 5-е изд., доп. — Т. 2. — 639 с.
11. Боров Ю.Б. Эстетика: В 2-х т. [Текст] : учебн. / Ю.Б. Боров.— Смоленск: Русич, 1997. — 5-е изд., доп. — Т. 1. — 576 с.
12. Браудо И. Артикуляция (О произношении мелодии) / И. Браудо. — Л. : Музыка,

1973. — 198 с.
13. Бэлза И. Исторические судьбы романтизма и музыка : очерки [Текст] : монография / И. Бэлза. — М. : Музыка, 1985. — 200 с.
 14. Вахранев Ю. Исполнение музыки (поэтика) [Текст] : исследование. — Х. : ХИИ, 1994. — 336 с.
 15. Выготский Л.С. Психология искусства [Текст] : исследование. — 5-е изд. — М. : Лабиринт, 1998 — 416 с.
 16. Гегель Г.В.Ф. Эстетика: В 4-х т. [Текст] : статьи / Г.В.Ф. Гегель: Пер. с нем. / Под ред. и с предисл. М. Лифшица. — Т. 1. — М. : Искусство, 1968. — 312 с.
 17. Гегель Г.В.Ф. Эстетика: В 4-х т. [Текст] : статьи / Г.В.Ф. Гегель: Пер. с нем. / Под ред. и с предисл. М. Лифшица. — Т. 2. — М. : Искусство, 1969. — 326 с.
 18. Гегель Г.В.Ф. Эстетика: В 4-х т. [Текст] : статьи / Г.В.Ф. Гегель: Пер. с нем. / Под ред. и с предисл. М. Лифшица. — Т. 3. — М. : Искусство, 1971. — 621 с.
 19. Гегель Г.В.Ф. Эстетика: В 4-х т. [Текст] : статьи / Г.В.Ф. Гегель: Пер. с нем. / Под ред. и с предисл. М. Лифшица. — Т. 4. — М. : Искусство, 1973. — 676 с.
 20. Герцман Е. Античное музыкальное мышление [Текст] : монография / Е. Герцман. — Л. : Музыка, 1986. — 224 с.
 21. Грубер Р.И. Всеобщая история музыки [Текст] : исследование / Р.И. Грубер. Ч. 1. — М. : Музгиз, 1965. — 368 с.
 22. Давидов М. Виконавське музикознавство : Енциклопедичний довідник / М. Давидов. — К. : НМАУ, 2010. — 400 с.
 23. Дирижерское исполнительство : Практика. История. Эстетика. — М. : Музыка, 1975. — 631 с.
 24. Жмудь Л.Я. Пифагор и его школа [Текст] : исследование / Л.Я. Жмудь. — Л. : Наука, 1990. — 192 с.
 25. Золтаи Д. Этнос и аффект: История философской музыкальной эстетики от зарождения до Гегеля [Текст] : монография / Д. Золтаи. — М. : Прогресс, 1977. — 372 с.
 26. Ивонина Л. Ф. Исполнительское музыковедение как отрасль музыкознания / Л. Ф. Ивонина // Наука, искусство, образование в III тысячелетии : Материалы III Междунар. науч. конгресса, г. Волгоград, 7–8 апреля 2004 г. : В 2 т. Т. 1 / Отв. ред. А. Н. Бугреев. — Волгоград : Изд-во ВолГУ, 2004. — С. 329–333.
 27. История эстетики: В 5-ти т. [Текст] : науч. издание / Под ред. М.Ф. Овсянникова. — Т. 1.— М. : Изд-во Акад. худож. СССР, 1962. — 682 с. (Памятники мировой эстет. мысли).
 28. История эстетики: В 5-ти т. [Текст] : науч. издание / Ред.-сост. Б.С. Мейлах. — Т. 4. — М. : Искусство, 1968. — 586 с. (Памятники мировой эстет. мысли).
 29. История эстетики: В 5-ти т. [Текст] : науч. издание / Ред.-сост. В.П. Шестаков. — Т. 2. — М. : Искусство, 1964. — 835 с. (Памятники мировой эстет. мысли).
 30. История эстетики: В 5-ти т. [Текст] : науч. издание / Ред.-сост. Л.Я. Рейнгардт. — Т. 3. — М. : Искусство, 1967. — 1006 с. (Памятники мировой эстет. мысли).
 31. История эстетики: В 5-ти т. [Текст] : науч. издание / Ред.-сост. М.А. Лифшиц. — Т. 5. — М. : Искусство, 1970. — 856 с. (Памятники мировой эстет. мысли).
 32. Катрич О. Т. Індивідуальний стиль музиканта-виконавця (теоретичні та естетичні аспекти) : автореф. дис. ... канд. мист. за спеціальністю 17.00.03 – Музичне мистецтво / О. Т. Катрич; Нац. муз. акад. України ім. П. І. Чайковського. — Київ,

2000. — 24 с.
33. Кириллина Л. Классический стиль в музыке XVIII — начала XIX веков : Самосознание эпохи и музыкальная практика / Л. Кириллина. — М. : Москов. гос. консерватория, 1996. — 192 с.
 34. Коган Г. Вопросы пианизма / Г. Коган. — М. : Сов. композитор, 1968. — 463 с.
 35. Коган Г. М. О «режиссерском» и «актерском» началах в исполнительстве / Г. М. Коган // Сов. музыка. — 1975. — № 5. — С. 94–96.
 36. Коган Г. У врат мастерства. Работа пианиста / Г. Коган. — М. : Музыка, 1969. — 344 с.
 37. Корыхалова Н. Проблема объективного и субъективного в музыкально-исполнительском искусстве и ее разработка в зарубежной литературе / Н. Корыхалова // Музыкальное исполнительство : сб. ст. — Вып. 7. — М. : Музыка, 1972. — С. 47-92.
 38. Кремлев Ю. Музыкальная эстетика Франции XIX века [Текст] : монография / Ю. Кремлев. — М. : Музыка, 1974. — 328 с.
 39. Кремлев Ю. Очерки по эстетике музыки [Текст] : исследование / Ю. Кремлев. — М. : Сов. композитор, 1972. — 272 с.
 40. Кулаковский Л. Музыка как искусство [Текст] : исследование / Л. Кулаковский. — М. : Музгиз, 1960. — 156 с.
 41. Лобанова М. Музыкальный стиль и жанр : история и современность / М. Лобанова. — М. : Сов. композитор, 1990. — 312 с.
 42. Лосев А.Ф. История античной эстетики: Итоги тысячелетнего развития: В 2 кн. [Текст] : исследование / А.Ф. Лосев. — Кн. 1. — М. : Искусство, 1992. — 656 с.
 43. Лосев А.Ф. История античной эстетики: Итоги тысячелетнего развития: В 2 кн. [Текст] : исследование / А.Ф. Лосев. — Кн. 2. — М. : Искусство, 1994. — 603 с.
 44. Лосев А.Ф. Музыка как предмет логики [Текст] : исследование / А.Ф. Лосев. Форма, стиль, выражение. — М. : Мысль, 1995. — С. 405 - 602.
 45. Лосев А.Ф. Эстетика Возрождения: Исторический смысл эстетики Возрождения [Текст] : исследование / А.Ф. Лосев / Сост. А.А. Тахо-Годи. — М. : Мысль, 1998. — 750 с.
 46. Лосев А.Ф., Шестаков В.П. История эстетических категорий [Текст] : исследование / А.Ф. Лосев, В.П. Шестаков. — М. : Искусство, 1965. — 374 с.
 47. Лысенко О.В. Художественная интерпретация в системе категорий музыкального исполнительства : Автореф. дис... канд. искусствоведения : 17.00.02 / О.В. Лысенко; Киев. гос. консерватория им. П.И. Чайковского. — К., 1990. — 18 с.
 48. Маркова О. Виконавське музикознавство як феномен української наукової традиції / О. Маркова // Виконавське музикознавство : енциклопедичний довідник. — К., 2009. — С. 4–13.
 49. Медушевский В. К проблеме сущности, эволюции и типологии музыкальных стилей / В. Медушевский // Музыкальный современник : сб. ст. — Вып. 5. — М. : Сов. композитор, 1984. — С. 5-17.
 50. Медушевский В. О закономерностях и средствах художественного воздействия музыки [Текст] : исследование / В. Медушевский. — М. : Музыка, 1976. — 212 с.
 51. Мильштейн Я. И. Вопросы теории и истории исполнительства : сб. ст. — М. : Сов. композитор, 1983. — 266 с.
 52. Михайлов А.В. Эстетика немецких романтиков: Сб. [Текст] : науч. издание / А.В. Михайлов. — М. : Искусство, 1987. — 734 с. (Ист. эстетики в памятниках и докум.).

53. Михайлов М. Стиль в музыке : исслед. / М. Михайлов. — Л. Музыка, 1981. — 264 с., нот.
54. Михайлов М. Этюды о стиле в музыке : Статьи и фрагменты / М. Михайлов; сост., ред и примеч. А. Вульфсона. Вст. ст. М. Арановского. — Л. : Музыка, 1990. — 288 с., нот.
55. Москаленко В. Г. Про специфіку музичної інтерпретації / В. Г. Москаленко // Київське музикознавство. — Вип. 2. — К., 1999. — С. 23-32.
56. Москаленко В. Г. Теоретичний та методичний аспекти музичної інтерпретації : автореферат дис. ... д-ра мистецтв. 17.00.02 — музичне мистецтво / В. Г. Москаленко. — Киев. гос. консерватория им. П. И. Чайковского. — К., 1994. — 25 с.
57. Музыка Австрии и Германии XIX века: В 3-х кн. [Текст] : исследование. — М. : Музыка, 1975-1990.
58. Музыка Австрии и Германии XIX века: В 3-х кн. [Текст] : исследование / Под общ. ред. Т.Э. Цытович. — Кн.1. — М. : Музыка, 1975. — 512 с.
59. Музыка Австрии и Германии XIX века: В 3-х кн. [Текст] : исследование / Под общ. ред. Т.Э. Цытович. — Кн.2. — М. : Музыка, 1990. — 527 с.
60. Музыка XX века: Очерки: В 2-х ч. [Текст] : исследование. — Ч. 2. — Кн. 3. — М. : Музыка, 1980. — 589 с.
61. Музыкальная культура древнего мира: [Текст] : Сб. ст. / Под ред. и с вступ. статьей Р.И. Грубера. — Л. : Музгиз. Ленинград. отд. Тип. им. И. Федорова, 1937. — 259 с.
62. Музыкальная энциклопедия. — В 6-ти т. [Текст] : науч. издание / Гл. ред. Ю.В. Келдыш. — Т. 1. — 6. — М. : Сов. энциклопедия, 1973. — 1981.
63. Музыкальная эстетика Германии XIX века. — В 2 т. [Текст] : науч. издание / Под ред. А.В. Михайлова, В.П. Шестакова. — М. : Музыка, 1981-1982. — Т. 1. — 1981. — 414 с.
64. Музыкальная эстетика Германии XIX века. — В 2 т. [Текст] : науч. издание / Под ред. А.В. Михайлова, В.П. Шестакова. — М. : Музыка, 1981-1982. — Т. 2. — 1982. — 432 с.
65. Музыкальная эстетика западноевропейского средневековья и Возрождения [Текст] : монография / Под ред. В.П. Шестакова. — М. : Музыка, 1966. — 574 с. (Памятники муз.-эстет. мысли).
66. Музыкальная эстетика Западной Европы XVII-XVIII веков [Текст] : монография / Под ред. В.П. Шестакова. — М. : Музыка, 1971. — 688 с. (Памятники муз.-эстет. мысли).
67. Музыкальная эстетика России XI-XVIII веков: Документы и материалы [Текст] : науч. издание / Сост., пер. и общ. вст. ст. А.И. Рогова. — М. : Музыка, 1973. — 245 с. (Памятники муз.-эстет. мысли).
68. Музыкальная эстетика стран Востока: [Текст] : Сб. / Общ. ред. и вст. ст. В.П. Шестакова. — М. : Музыка, 1967. — 414 с. (Памятники муз.-эстет. мысли).
69. Музыкальная эстетика Франции XIX века: [Текст] : Сб. / Под ред. Е.Ф. Бронфин. — М. : Музыка, 1974. — 327 с. (Памятники муз.-эстет. мысли).
70. Музыкальное исполнительство и педагогика: История и современность: Сб. ст. / Сост. Т.А. Гайдамович. — М. : Музыка, 1991.
71. Музыкальное мышление: сущность, категории, аспекты исследования: Сб. ст. [Текст] : науч. издание / Сост. Л.И. Дыс. — К. : Муз. Україна, 1989. — 181 с.
72. Музыкальный энциклопедический словарь [Текст] : науч. издание / Гл. ред.

- Г.В. Келдыш. — М. : Сов. энциклопедия, 1991. — 672 с.
73. Музыкальный язык, жанр, стиль: Проблемы теории и истории: Сб. науч. тр. [Текст] : науч. издание / Ред. В.В. Протопопов. — М. : Москов. гос. консерватория, 1987. — 186 с.
74. Назайкинский Е. О психологии музыкального восприятия [Текст] : монография. — М. : Музыка, 1972. — 384 с.
75. Назайкинский Е. Стиль и жанр в музыке : уч. пособ. для студ. высш. учеб. заведений. / Е. В. Назайкинский. — М. : ВЛАДОС, 2003. — 248 с., нот.
76. Назайкинский Е.В. Логика музыкальной композиции [Текст] : монография / Е.В. Назайкинский. — М. : Музыка, 1982. — 319 с.
77. Орджоникидзе Г. К вопросу о специфике музыкального мышления [Текст] : статья / Г. Орджоникидзе // Вопросы музыкознания. Вып. 3. — М. : Музыка, 1960. — С.
78. Орлов Г. Время и пространство музыки [Текст] : статья / Г. Орлов // Проблемы музыкальной науки: Сб. ст. — Вып. 1. — М. : Сов. композитор, 1972. — С. 358-394.
79. Польская И.И. К вопросу об этико-космологической концепции музыки [Текст] : статья / И.И. Польская // Дух і Космос: Наука і культура на шляху до нетрадиційного світосприйняття / Кол. авторів під кер. проф. І.З.Цехмістро / Харків. держ. ун-т. — Х., 1995. — С. 166-174.
80. Польская И.И. Музыкальная культурология как наука и вузовская специальность [Текст] / И. Польская // Соціокультурні комунікації в інформаційному суспільстві: Тези доп.. Міжнар. наук. конф. — Х. : ХДАК, 2003. — С. 177-178.
81. Польская И.И. Этос ансамбля как фактор выживания культуры (история и современность) [Текст] : статья / И. Польская // Музыка и музыкант в меняющемся социокультурном пространстве: Сб. ст. — Ростов-н / Д. : РГК им. С.В. Рахманинова, 2005. — С. 342-355.
82. Польська І. І. Методологічна проблематика в сучасному музикознавстві / Ірина Польська // Культура України. Вип. 46, : зб. наук. пр. / Харк. держ. акад. культури ; за заг. ред.. В. М. Шейка. — Х. : ХДАК, 2014. — С. 267-275.
83. Польська І. І. Музична естетика: [Текст] : Тематика рефератів з курсу : для студентів зі спеціальності “Музичне мистецтво” / І.І. Польська / Харк. держ. акад. культури; Уклад.: Польська І.І. — Х.: ХДАК, 2007. —28 с.
84. Польська І. І. Музичний етос та духовна культура [Текст] / І.І. Польська // Проблеми розвитку суспільства: системний підхід: Матеріали міжвуз. наук. конф. / Нац. юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого. — Х. : НЮАУ, 2006. — С. 213-218.
85. Польська І. І. Музично-культурологічний цикл у вузах культури: ітоги та перспективи [Текст] / І.І. Польська // Інформаційно-культурологічна та мистецька освіта: стан і перспективи: Тези доп. міжнар. наук. конф. ХДАК 12-13 жовтня 2004 р. / Харк. держ. акад. культури. — Х. : ХДАК, 2004. — С. 217-219.
86. Притыкина О.И. Музыкальное время: понятие и явление [Текст] : статья / О.И. Притыкина // Пространство и время в искусстве: Межвуз. сб. науч. тр. — Л. : ЛГИТМИК, 1988. — С. 67-92.
87. Пространство и время в искусстве: [Текст] : межвуз. сб. науч. тр. — Л. : ЛГИТМИК, 1988. — 171 с.
88. Рабинович Д. А. Исполнитель и стиль : Избранные статьи / Д. А. Рабинович. — М. : Сов. композитор, 1979. — Вып. 1. Проблемы пианистической стилистики. — 320 с.
89. Раппопорт С. О вариантной множественности исполнительства / С. Раппопорт // Музыкальное исполнительство : сб. ст. — Вып. 7. — М. : Музыка, 1972. — С. 3-46.
90. Ренессанс. Барокко. Классицизм: Проблема стилей в западноевропейском

- искусстве XV-XVII века: [Текст] : сб ст. / Отв. ред. Б.Р. Виппер, Т.Н. Ливанова. — М. : Наука, 1966. — 348 с.
91. Робоча програма вступного іспиту до аспірантури зі спеціальності 17.00.03 — музичне мистецтво (галузь науки — мистецтвознавство) [Текст] / Харк. держ. акад. культури ; уклад. : І. І. Польська, О. І. Козак, О. О. Тарасова, І. Ю. Коновалова, А. М. Жданько, Н. О. Рябуха; під наук. ред. В. М. Шейка. — Х., 2013. — 60 с.
 92. Робоча програма кандидатського іспиту зі спеціальності 17.00.03 — музичне мистецтво (галузь науки — мистецтвознавство) [Текст] / Харк. держ. акад. культури ; уклад. : І. І. Польська, О. І. Козак, І. Ю. Коновалова, А. М. Жданько, Н. О. Рябуха; під наук. ред. В. М. Шейка. — Х., 2011. — 80 с.
 93. Роллан Р. Опера в Европе до Люлли и Скарлатти: Истоки современного музыкального театра [Текст, ноты] : исследование / Р. Роллан // Музыкально-историческое наследие: В 8-ми вып. — Вып. 1 / Пер. с франц. Е. Гречаной; Пер. с итал. З. Потаповой; Ред. и коммент. В. Брянцевой. — М. : Музыка, 1986. — 311 с. : нот.
 94. Рощенко Е. Г. Вергилий и Пёрселл / Е. Г. Рощенко // Поліфонія діалогу в постсучасній культурі. — Зб. наук. праць. — К. : НАКККіМ, 2013. — С. 141–153.
 95. Рощенко Е. Г. Жанровые черты новеллы в опере Р. Вагнера «Летучий голландец» / Е. Г. Рощенко // Музика і театр в історичному часі та просторі. Аспекти історичного музикознавства VI. — Зб. наук. праць. — Харків : ХНУМ ім. І.П. Котляревського, 2013. — С. 115–120.
 96. Рощенко Е. Г. Шуман и Жан-Поль. Фрагменты жазнетворчества. Методологические искания / Е. Г. Рощенко // Таврійські студії. Мистецтвознавство. — № 4 (2013). — Симферополь : РВНЗ “Кримський університет культури, мистецтв і туризму”, 2013. — С. 49–55.
 97. Рощенко О. Г. Національний оперний міф у творі М. Лисенка “Тарас Бульба” / О. Г. Рощенко // Записки НТШ. Праці музикознавчої комісії. — Львів, 2014. — Т. 267. — С. 119–143.
 98. Рыжкин И. Назначение музыки и ее возможности [Текст]: исследование / И. Рыжкин. — М. : Музгиз, 1970. — 96 с.
 99. Рябуха Н. Відображення романтичного звуковідчуття світу у фортепіанних творах Ф. Шопена і Ф. Ліста / Н. Рябуха // Культура України : зб. наук. пр. — Х. : ХДАК, 2016. — Вип. 53. Сер. : Мистецтвознавство. — С. 18–28.
 100. Рябуха Н. Звукообраз как философско-эстетическая категория в музыке / Н. Рябуха // Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв : зб. наук. пр. — Х. : ХДАДМ, 2012. — № 1. Сер. : Мистецтвознавство. — С. 154–157.
 101. Рябуха Н. О. Звуковий образ світу: онто-сонологічне дослідження фортепіанного мистецтва ХХ – початку ХХІ ст. : монографія / Н. О. Рябуха; Харк. держ. акад. культури. — Харків : Вид-во Бровін О. В., 2016. — 336 с.
 102. Рябуха Н. Онто-сонологія звукообразного мислення Дж. Кейджа / Н. Рябуха // Культура України : зб. наук. пр. — Х. : ХДАК, 2016. — Вип. 54. Сер. : Мистецтвознавство. — С. 202–213.
 103. Рябуха Н. Просторовість як параметр звукообразного мислення виконавця: теоретико-методологічний аспект / Н. Рябуха // Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. — Тернопіль : ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2015. — № 1 (вип. 33). Сер. : Мистецтвознавство. — С. 46–57.
 104. Сидельников Л. Симфоническое исполнительство : Эстетика и теория. Историч. очерк / Л. Сидельников. — М. : Сов. композитор, 1991. — 286 с.
 105. Скребков С. Художественные принципы музыкальных стилей / С. Скребков.

- М. : Музыка, 1973. — 448 с.
106. Смирнов М.А. Эмоциональный мир музыки: Исслед. [Текст] : исследование / М.А. Смирнов. — М. : Музыка, 1990. — 320 с.
107. Соллертинский И.И. Романтизм, его общая и музыкальная эстетика [Текст] : статья // Соллертинский И.И. Исторические этюды. — Л. : Музыка, 1963. — С. 90-113
108. Сохор А. Вопросы социологии и эстетики музыки: Статьи и исследования [Текст] : исследование / А. Сохор / Ред.-сост. М. Арановский / ЛГИТМИК. — Л. : Сов. композитор, Ленинград. отд., 1981. — Вып. II. — 296 с.
109. Сохор А. Музыка и общество [Текст]: исследование / А. Сохор. — М. : Знание, 1972. — 47 с.
110. Сохор А. Социология и музыкальная культура [Текст] : исследование / А. Сохор. — М. : Музыка, 1975. — 98 с.
111. Сохор А. Эстетическая природа жанра в музыке [Текст] : исследование / А. Сохор. — М. : Музыка, 1968. — 104 с.
112. Сохор А.Н. О задачах исследования музыкального восприятия [Текст] : статья / А. Сохор // Сохор А. Вопросы социологии и эстетики музыки: Статьи и исследования / Ред.-сост. М. Арановский / ЛГИТМИК. — Л. : Сов. композитор, Ленинград. отд., 1981. — Вып. II. — С. 35-44.
113. Суханцева В.К. Музыка как мир человека. От идеи вселенной – к философии музыки. – К. : Факт, 2000. – 176 с.
114. Тарапата Л. Г. Музыка як модель світобудови: досвід культурологічного дослідження / Автореферат ... канд. філос. наук. – Харків, 1998.–18 с.
115. Тарапата Л.Г. Філософія музики : навчальний посібник для студентів та магістрантів факультетів мистецтв / Л. Г. Тарапата. – Суми : СумДПУ ім. А.С.Макаренка, 2004. – 76 с.
116. Тарханов И. О влиянии музыки на человеческий организм [Текст] : исследование / И. Тарханов. — СПб, 1893 // Северный вестник. — СПб. — 1893. — № 2. — 81 с.
117. Теория и история музыкального исполнительства: Сб. науч. тр. / Отв. ред. Л.С. Неболюбова. — К. : Киев. гос. консерватория, 1989. — 212 с.
118. Харнонкурт Н. Музыка як мова звуків. Шлях до нового розуміння музики. — Суми : Собор, 2002. — 184 с.
119. Чередниченко Т.В. Методологические проблемы музыкальной эстетики [Текст] : Автореф. дис. д-ра искусствоведения: 17.00.02 / Москов. гос. консерватория им. П.И. Чайковского. — М., 1989. — 42 с.
120. Чередниченко Т.В. Тенденции современной западной музыкальной эстетики [Текст] : монография /Т.В. Чередниченко. — М. : Музыка, 1989. — 386 с.
121. Шахназарова Н.Г. Проблемы музыкальной эстетики в теоретических трудах Стравинского, Шенберга, Хиндемита [Текст] : монография / Н.Г. Шахназарова. — М. : Музыка, 1975. — 198 с.
122. Швейцер А. Иоганн Себастьян Бах. — М. : Музыка, 1965. — 728 с.
123. Швейцер А. Иоганн Себастьян Бах. [Текст] : монография. — М. : Музыка, 1965. — 728 с.
124. Шестаков В.П. От этоса к аффекту: История музыкальной эстетики от античности до XVIII века [Текст] : исследование / В.П. Шестаков. — М. : Музыка,

1975. — 352 с.
125. Шиллер Ф. Статьи по эстетике [Текст] / Ф. Шиллер // Собр. соч. — Т. 6. — М. : Гос. изд-во худож. лит., 1957. — 792 с.
126. Шимунек Е. Эстетика и всеобщая теория искусств [Текст] : монография / Е. Шимунек / Пер. со словац. В.А. Каменской. — М. : Прогресс, 1980. — 248 с.
127. Шлегель Ф. Эстетика. Философия. Критика: В 2-х т. [Текст] : / Ф. Шлегель: Пер. с нем. — Т. 2. — М. : Искусство, 1983. — 447 с.
128. Шульпяков О. О психофизическом единстве исполнительского искусства / О. Шульпяков // Вопросы теории и эстетики музыки, Вып 12. — Л., 1973.
129. Щербакова А.А. Музыка как способ человеческого общения: [Текст] : автореф. дис. канд. филос. наук: 09.00.04 / Ленинград. гос. ун-т. — Л., 1986. — 24 с.
130. Эстетика немецких романтиков [Текст] : исследование / Сост., пер., вст. ст. и коммент. А.В. Михайлова; Редколлегия М.Ф. Овсянников и др. — М. : Искусство, 1986. — 736 с. (Ист. эстетики в памятниках и докум.).
131. Эстетика Ренессанса: Антология: В 2-х т. [Текст] : науч. издание / Сост. В.П. Шестаков. — Т. I. — М. : Искусство, 1981. — 495 с. : ил.
132. Эстетика: [Текст] : словарь / Под общ. ред. А.А. Беляева, Л.И. Новиковой, В.И. Толстых. — М. : Политиздат, 1989. — 447 с.
133. Эстетика. Категории и искусство: [Текст] : сб. ст. / Под ред. А.А. Баженовой. АН СССР. Ин-т философии. — М. : Искусство, 1965. — 179 с. : ил.

Додаткова література

134. Науковий вісник Національної музичної академії України ім. П. І. Чайковського. Вип. 1 : Виконавське музикознавство / Ред.-упоряд. М. Давидов, В. Сумарокова. — К., 1999. — 171 с.
135. Науковий вісник Національної музичної академії України ім. П. І. Чайковського. Вип. 107 : Виконавське музикознавство : стильові парадигми композиторської творчості та музично-виконавської інтерпретації, актуальні проблеми музичної педагогіки. — К., 2013. — 285 с.
136. Науковий вісник Національної музичної академії України ім. П. І. Чайковського. Вип. 14 : Виконавське музикознавство, кн. 6 / Ред.-упоряд. М. Давидов, В. Сумарокова. — К., 2000. — 229 с.
137. Науковий вісник Національної музичної академії України ім. П. І. Чайковського. Вип. 18 : Виконавське музикознавство, кн. 7 / Ред.-упоряд. М. Давидов, В. Сумарокова. — К., 2001. — 303 с.
138. Науковий вісник Національної музичної академії України ім. П. І. Чайковського. Вип. 2 : Виконавське музикознавство / Ред.-упоряд. М. Давидов, В. Сумарокова. — К., 1999. — 168 с.
139. Науковий вісник Національної музичної академії України ім. П. І. Чайковського. Вип. 22 : Виконавське музикознавство, кн. 8 / Ред.-упоряд. М. Давидов, В. Сумарокова. — К., 2002. — 239 с.
140. Науковий вісник Національної музичної академії України ім. П. І. Чайковського. Вип. 26 : Виконавське музикознавство, кн. 9 / Ред.-упоряд. М. Давидов, В. Сумарокова. — К., 2003. — 339 с.
141. Науковий вісник Національної музичної академії України ім. П. І. Чайковського. Вип. 3 : Виконавське музикознавство / Ред.-упоряд. М. Давидов, В. Сумарокова. — К., 1999. — 181 с.
142. Науковий вісник Національної музичної академії України ім. П. І. Чайковського. Вип. 40 : Виконавське музикознавство, кн. 10 / Ред.-упоряд. М. Давидов, В. Сумарокова. — К., 2004. — 275 с.

143. Науковий вісник Національної музичної академії України ім. П. І. Чайковського. Вип. 47 : Виконавське музикознавство, кн. 11 / Ред.-упоряд. М. Давидов, В. Сумарокова. — К., 2005. — 265 с.
144. Науковий вісник Національної музичної академії України ім. П. І. Чайковського. Вип. 5 : Виконавське музикознавство, кн. 4 / Ред.-упоряд. М. Давидов, В. Сумарокова. — К., 2000. — 195 с.
145. Науковий вісник Національної музичної академії України ім. П. І. Чайковського. Вип. 58 : Виконавське музикознавство, кн. 12 / Ред.-упоряд. М. Давидов, В. Сумарокова. — К., 2006. — 320 с.
146. Науковий вісник Національної музичної академії України ім. П. І. Чайковського. Вип. 69 : Виконавське музикознавство, кн. 13 / Ред.-упоряд. М. Давидов, В. Сумарокова. — К., 2007. — 235 с.
147. Науковий вісник Національної музичної академії України ім. П. І. Чайковського. Вип. 71 : Проблеми фортепіанного виконавства та педагогіки. — К., 2008. — 162 с.
148. Науковий вісник Національної музичної академії України ім. П. І. Чайковського. Вип. 77 : Виконавське музикознавство, кн. 14 / Ред.-упоряд. М. Давидов, В. Сумарокова. — К., 2008. — 245 с.
149. Науковий вісник Національної музичної академії України ім. П. І. Чайковського. Вип. 8 : Виконавське музикознавство, кн. 5 / Ред.-упоряд. М. Давидов, В. Сумарокова. — К., 2000. — 191 с.
150. Науковий вісник Національної музичної академії України ім. П. І. Чайковського. Вип. 82 : Виконавське музикознавство, кн. 15 / Ред.-упоряд. М. Давидов, В. Сумарокова. — К., 2009. — 337 с.
151. Науковий вісник Національної музичної академії України ім. П. І. Чайковського. Вип. 91 : Виконавське музикознавство : методологія, теорія майстерності, інтерпретаційні аспекти. — К., 2010. — 312 с.